(ג) פּוֹטֵר מַעֲשֶׂה קְדֵרָה שֶׁהוּא דַּיְקָא וְכֵיוֹצֵא בּוֹ. וְכֵן אִם בֵּרֵךְ עַל מַעֲשֶׂה קְדֵרָה, פּוֹטֵר אֶת הַפַּרְפֶּרֶת (גמרא פרק כיצד מברכין (מכות מנ:) ורמב"ם בפירוש המשנה (פ"ו מ"ה)):

קְעֵז דְּבָרִים הַבָּאִים בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה וְאַחַר הַסְּעוּדָה מַה דִּינָם. וּבוֹ ה' סְעִיפִים:

א דְּבָרִים הַבָּאִים בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה, אִם הֵם דְּבָרִים הַבָּאִים מֵחֲמַת הַסְּעוּדָה דְּהַיְינוּ דְּבָרִים שֶׁדַּרְכָּן לִקְבַּע סְעוּדָה עֲלֵיהֶם לְלַפֵּת בָּהֶם אֶת הַפַּת, כְּגוֹן בָּשָׂר, וְדָגִים, וּבֵיצִים, וִירָקוֹת, וּגְבִינָה, וְדַיְסָא, וּמִינֵי מְלוּחִים, אֲפִלּוּ אוֹכְלָם (ב) בִּלֹא (ג) [א] פַּת אֵין טְעוּנִין בְּרָכָה לִפְנֵיהֶם, דְּבִרְכַּת הַמּוֹצִיא (ג) פּוֹטַרְתָּן. וְלֹא לְאַחֲרֵיהֶם, דְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן פּוֹטַרְתָּן. וְאִם הֵם דְּבָרִים הַבָּאִים שֶׁלֹּא מֵחֲמַת הַסְּעוּדָה, דְּהַיְינוּ דְּבָרִים שֶׁאֵין דַּרְכָּן לִקְבַּע סְעוּדָה עֲלֵיהֶם לְלַפֵּת בָּהֶם אֶת הַפַּת, (ד) * כְּגוֹן תְּאֵנִים, (ג) וַעֲנָבִים, (ה) וְכָל מִינֵי פֵּרוֹת,

א א בְּרָכוֹת מ"א (ע"ב) לְפִרוּשׁ הַתּוֹסָפוֹת (ד"ה הילכתא) וְהָרא"ש (פ"ו סי' כו) וְכֵן לְכַעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת (ברכות סי' ו).

בְּאֵר הַיטֵב

אֵינָן בְּאִין לְהַמְשִׁיךְ, פַּת פּוֹטַרְתָּן, כֵּיוָן שֶׁהֵן עַצְמָן מְזוֹן. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א):

א (ב) **פַּת.** דְּהַן טְפֵלִים לַפַּת. וְאִם אֵין חָפֵץ לֶאֱכֹל פַּת וְאוֹכֵל מֵעֵט פַּת וּמְבָרֵךְ עֲלֵיו הַמּוֹצִיא, צָרִיךְ עִיּוּן אִי פּוֹטֵר הַמַּאֲכָלִים, דְּהָא לֹא קָיְמָא לַן כְּמַאן דְּאָמַר פַּת פּוֹטֵר כָּל מִינֵי מַאֲכָלִים, אֶלָּא בְּקוֹבַע סְעֻדָּתוֹ עַל הַפַּת אָמְרִינַן דְּכָל הַמַּאֲכָלִים מֵחֲמַת הַפַּת הֵן בְּאִים, אֲבָל בְּשֶׁאֵין חָפֵץ לֶאֱכֹל פַּת אֵינוֹ פּוֹטֵר, וְכָל שֶׁכֵּן אִם אוֹכֵל פֵּחוֹת מִכְּזַיִת. וְאָפְשָׁר לוֹמַר כֵּיוָן דְּדַרְכּוֹ לִקְבַּע סְעֻדָּה עֲלֵיהֶם הַפַּת פּוֹטַרְתָּן, לָכֵן יְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם לְבַדָּם וְיֹאכַל. הוּא הַדִּין (ג) **וַעֲנָבִים.**

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [א] **פת.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וּמַה שֶּׁכָּתַב אִם לֹא בְּשָׂבְעַת וְיוֹם טוֹב, עַיֵּן בְּיֵד אֶפְרַיִם מַה שֶּׁכָּתַב. וְעַיֵּן בְּאֵלֶּה הָעִוּלַּי סִימָן קע"ד שֶׁהִכְרִיעַ דְּהַפַּת פּוֹטֵר, כֵּיוָן דְּרוֹב פְּעָמִים הַפַּת עִקָּר, וְלֹא שָׁכִיחַ.

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְכַדּוֹמֶה], אֵין לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, דְּהֵם שַׁיָּכִים לַסְּעוּדָה וְנִפְטָרִין בִּבְרִכַּת הַמָּזוֹן. ד) וְדַע דְּהָא דְּמֵתֶר לֶאֱכֹל קֹדֶם הַמּוֹצִיא דְּבָרִים שֶׁאֵין צָרִיךְ בְּרָכָה תּוֹךְ הַסְּעוּדָה כְּגוֹן הַמְבֹאָרִים בְּאוֹת ב', דַּוְקָא שֶׁאֵין בְּדַעְתּוֹ לֶאֱכֹל תֵּכֶף, אֲבָל אִם הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וְהַלֶּחֶם לְפָנָיו, אָסוּר לִגְרֹם בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה, אֶלָּא יְבָרֵךְ הַמּוֹצִיא עַל הַלֶּחֶם וְיִפְטֹר שְׁאָרֵי דְּבָרִים [חַיֵּי אָדָם (כלל מא ס"ה)]. וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאִם אוֹהֵב יוֹתֵר לֶאֱכֹל קֹדֶם הַסְּעוּדָה מֵלֶּאֱכֹל בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה, (ו) אֵין בָּזֶה מְשׁוּם גֵּרַם בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה. וְאִם הֵם דְּבָרִים הַמּוֹשְׁכִין הַלֵּב (ו) לְתַאֲוַת הַמַּאֲכָל, בְּוַדַּאי יֵשׁ לִסְמֹךְ לְהָקֵל לֶאֱכֹל קֹדֶם הַסְּעוּדָה: (ג) **פּוֹטֵר מַעֲשֶׂה קְדֵרָה.** שֶׁבִּרְכָתָן נִמְשֶׁכֶת מִזּוֹנוֹת:

א (א) **לְלַפֵּת בָּהֶם וְכוּ'.** וְדַיְסָא אַף שֶׁהִיא עָבָה (ו) וְאֵינוֹ מִלְּפֵת בָּהֶם הַפַּת וְנֶאֱכָל בִּפְנֵי עַצְמוֹ, מִכָּל מָקוֹם (ג) כֵּיוָן שֶׁבָּאת לְהַשְׁבִּיעַ, עִקַּר סְעוּדָה הִיא וְנִטְפָּלָת לְהַפַּת. וְהוּא הַדִּין כָּל מִינֵי תַּבְשִׁילִין הָרַגִילִין לָבוֹא לְתוֹךְ סְעוּדַת הַפַּת [רא"ש (פ"ו סכ"ו)]: (ב) **בִּלֹא פַּת.** דְּכֵיוָן שֶׁתָּמִיד בָּאִים לְלַפֵּת אֶת הַפַּת, (ג) מֵעִקַּר הַסְּעוּדָה הֵם, וְנִטְפָּלִים לְהַפַּת: (ג) **פּוֹטַרְתָּן.** וְאִם אֵינוֹ חָפֵץ לֶאֱכֹל פַּת אֶלָּא אוֹכֵל מְעַט פַּת כְּדֵי לְפָטְרָם, (ד) כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּיֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק אִם יָכוֹל לְפָטְרָם, דְּלֹא שַׁיָּךְ לוֹמַר שֶׁהֵם נִטְפָּלִים לְהַפַּת, כֵּיוָן שֶׁלֹּא הָיָה חָפֵץ בַּאֲכִילָתוֹ, וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁאָכַל רַק פֵּחוֹת מִכַּזַּיִת, אוֹ אוּלַי כֵּיוָן דְּדַרְכּוֹ הָעוֹלָם לִקְבֹּעַ סְעוּדָה עַל הַפַּת בִּרְכַּת הַפַּת פּוֹטַרְתָּן בְּכָל גַּוְונֵי. וְעַל כֵּן כָּתְבוּ דְּאִפְשָׁר זֶה טוֹב יוֹתֵר שֶׁיְּבָרֵךְ עַל הַשְּׁאָרֵי דְּבָרִים הַבְּרָכָה הָרְאוּיָה לְכָל אַחַת וְלֹא יֹאכַל פַּת כְּלָל, (ה) אִם לֹא בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב דְּאָז מִצְוָה לֶאֱכֹל כַּזַּיִת פַּת, חָשׁוּב הוּא וְנַעֲשׂוּ הַכֹּל טְפֵלִים לוֹ: (ד) **כְּגוֹן תְּאֵנִים וְכוּ'.** וְכֵן כָּל דָּבָר (ו) שֶׁבָּא רַק לְקִנּוּחַ וְלֹא לְהַשְׁבִּיעַ. וַאֲפִלּוּ הָיוּ הַפֵּרוֹת לְפָנָיו בְּשָׁעָה שֶׁבֵּרַךְ הַמּוֹצִיא. וַאֲפִלּוּ הֵם (ז) מְבֻשָּׁלִים גַּם כֵּן אֵין הַפַּת פּוֹטַרְתָּן, כֵּיוָן שֶׁאֵין שַׁיָּכִים לַפַּת [אַחֲרוֹנִים]. וַאֲפִלּוּ אִם בִּשְּׁלוּ הַפֵּרוֹת עִם בָּשָׂר מִשְׁעַת מַבָּמָּה (ח) אַחֲרוֹנִים דְּצָרִיךְ לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם, דְּאֵין הַפֵּרוֹת נַעֲשִׂין טְפֵלִין לְהַבָּשָׂר, וְהוּא דְּלֹא כְּדַעַת הַחַיֵּי אָדָם (ח"א כלל מג ס"ג) שֶׁכָּתַב (ט) דְּהַפֵּרוֹת טְפֵלִין לְגַבֵּי הַבָּשָׂר. אֲכָל בְּסָפֵק יָד הַקַּטָּנָה (ברכות פ"ג מנחת עני אות לב) מָצָאתִי שֶׁמְּצַדֵּד גַּם כֵּן לוֹמַר דְּלֹא יְבָרֵךְ, אֶלָּא דְּכָתַב טַעַם אַחֵר בָּזֶה, דְּהֵיכָא דְּמִבְשַׁל הַפֵּרוֹת עִם בָּשָׂר אוֹ עִם שׁוּמָן וּדְבָשׁ וְעוֹשֶׂה מֵהֶן תַּבְשִׁיל (שֶׁקּוֹרִין עֶפִּי"ל צִימְע"ס אוֹ מַהַאגְּסִים שֶׁקּוֹרִין בַּארְי"ן), א]נִרְאֶה שֶׁכָּל עִקָּרָן הֵן בָּאִין לְמָזוֹן וְלִסְעוּדָה וְלֹא לְקִנּוּחַ בָּעָלְמָא, אֶלָּא תְּמִידָ תַּבְשִׁיל כְּשֶׁאֵר תַּבְשִׁילִין שֶׁנַּעֲשִׂין מִלֶּפֶת וְיָרָק שֶׁאֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם מְשַׁעַם זֶה. וּמִסַּיּם דְּלַצַּאת יְדֵי סָפֵק, כְּשֶׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל צִימְע"ס מִפֵּרוֹת מְבֻשָּׁלִים, יִקַּח תְּחִלָּה אֵיזֶה פְּרִי חַי וִיבָרֵךְ עָלָיו לְהוֹצִיא אֶת זֶה, וְאִם אֵין לוֹ פְּרִי חַי יֹאכַל תְּחִלָּה וְסוֹף עִם פַּת, עַיֵּן שָׁם. וְאֵין בְּכָלָל זֶה מַה (י) שֶׁמְּבִיאִין מֵעֵט פֵּרוֹת מְבֻשָּׁלִין לְקִנּוּחַ סְעוּדָה [שֶׁקּוֹרִין קָאמְפּאט], דְּזֶה אֵין בָּא לְמָזוֹן כְּלָל רַק לְקִנּוּחַ סְעוּדָה, וְצָרִיךְ בְּרָכָה: (ה) **וְכָל מִינֵי פֵּרוֹת.** הוּא הַדִּין חֲזָרָת וְקִשּׁוּאִין וּמְלָפְפוֹנוֹת חַיִּין אוֹ צְנוֹן וּכְצָל גַּם כֵּן צָרִיךְ לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶן, אֲכָל אִם אוֹכֵל

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(י) הַגְּרַ"ז בְּסִימָן רמ"ט (ס"ק א) עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּמַה שֶׁכָּתַבְנוּ בְּבֹאוּר הֲלָכָה שָׁם (ד"ה מותר) לְעִנְיַן מַה שֶׁאוֹכְלִין אַחַר קִדּוּשׁ קֹדֶם וְטִילַת יָדַיִם: (יא) עַיֵּן בְּמִשְׁנָה מ"ב (ע"א) בְּרַשׁ"י (ד"ה ברך) שֶׁהֵיוּ רְגִילִין לְהָבִיא פֵּרְפְּרָאוֹת קֹדֶם הַסְּעוּדָה, וְכֵן מִסְתַּבֵּר, אַחֲרֵי דְּהֵם הַגּוֹרְמִין שֶׁיֹּאכַל אַחַר כָּךְ:

א (ג) כִּדְאָמְרִינַן בַּגְּמָרָא (כיצד טז.) עַל דַּיְסָא, הָנֵי בַּבְלָאֵי טִפְּשָׁאֵי דְּאָכְלִי נַהֲמָא בְּנַהֲמָא: (ג) תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (כט: ד"ה ורבינו) וְהָרא"ש דְּהוּא הַדִּין דְּכָל הַמַּאֲכָלִים מֵחֲמַת הַפַּת הֵן בָּאִים, אֲבָל בְּשֶׁאֵין חָפֵץ לֶאֱכֹל פַּת אֵינוֹ פּוֹטֵר, וְכָל שֶׁכֵּן אִם אוֹכֵל פֵּחוֹת מִכַּזַּיִת. וְעַיֵּן בְּאֵלֶּה הָעִוּלַּי סִימָן קע"ד שֶׁהִכְרִיעַ דְּהַפַּת פּוֹטֵר, כֵּיוָן דְּרוֹב פְּעָמִים הַפַּת עִקָּר, וְלֹא שָׁכִיחַ

הֲלָכוֹת דְּבָרִים הַנּוֹהֲגִים בַּסְּעוּדָה סִימָן קעז

(ו) (וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן קס"ח סָעִיף ח'), אִם אוֹכֵל אוֹתָם בִּלְא פַּת, טְעוּנִין בְּרָכָה לִפְנֵיהֶם דִּבְרָכַת הַמּוֹצִיא אֵינָהּ פּוֹטַרְתָּן, דְּלָאו מַעֲקַר סְעוּדָה הֵם. וְאֵינָם טְעוּנִים בְּרָכָה לְאַחֲרֵיהֶם, דְּכֵיוָן שֶׁבָּאוּ בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה (ז) בִּרְכַּת הַמָּזוֹן פּוֹטַרְתָּם. (ח) וְאִם [ב]בְּתְחִלַּת אֲכִילָתוֹ אָכַל (ג) הַפֵּרוֹת (עִם פַּת) (ט) * וּבַסּוֹף אָכַל עִמָּהֶם פַּת, אֲפִלּוּ אִם בֵּינְתַיִם אָכַל מֵהֶם בִּלְא פַּת, (י) אֵינָם טְעוּנִים בְּרָכָה אַף לִפְנֵיהֶם: ב [ג]וּדְבָרִים הַבָּאִים לְאַחַר סְעוּדָה קֹדֶם בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, שֶׁהָיָה מִנְהָג בִּימֵי חַכְמֵי הַגְּמָרָא שֶׁבְּסוֹף הַסְּעוּדָה הָיוּ מוֹשְׁכִים יְדֵיהֶם מִן הַפַּת וּמְסִירִים אוֹתוֹ, וְקוֹבְעִים עַצְמָם לֶאֱכֹל פֵּרוֹת, וְלִשְׁתּוֹת כָּל מַה שֶּׁמְּבִיאִים אָז לִפְנֵיהֶם, בֵּין דְּבָרִים (יא) הַבָּאִים מֵחֲמַת הַסְּעוּדָה בֵּין דְּבָרִים הַבָּאִים (יב) שֶׁלֹּא מֵחֲמַת הַסְּעוּדָה, * טְעוּנִים בְּרָכָה בֵּין לִפְנֵיהֶם (יג) בֵּין לְאַחֲרֵיהֶם, דְּהַמּוֹצִיא וּבִרְכַּת הַמָּזוֹן אֵין פּוֹטְרִין אֶלָּא מַה שֶּׁנֶּאֱכַל (יד) תּוֹךְ עִקַּר הַסְּעוּדָה. וְדִין זֶה

ב הָרַא"שׁ (פ"ו סי' כח) לְדַעַת הַיְרוּשַׁלְמִי שָׁם (פ"ו ה"ח). ג שָׁם בַּגְּמָרָא לְפָרוּשׁ הַתּוֹסָפוֹת (ד"ה לאחר) וְהָרַא"שׁ (שם).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

(פְּלִיגִי) [פְּלוּגוֹ], עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּרֹאשׁ יוֹסֵף (סק"א) דְּדַוְקָא יְרָקוֹת מְבֻשָּׁלִים, אֲבָל חַזֶּרֶת וְקִשּׁוּאִין וּמְלָפְפוֹנוֹת חַיִּים אֵינָן לְפָתָן וּמְבָרְכִין עֲלֵיהֶן, וְכֵן כָּתוּב בִּתְשׁוּבַת בֵּית דָּוִד (ח"א סי' פה), וְכָתַב שֶׁכֵּן נָהֲגוּ שָׁמָּה. וּלְפִי זֶה אַף אִם אָכַל תַּבְשִׁיל מִירָקוֹת אַף לְלַפֵּת אֶת הַפַּת, וְשׁוּב אַחַר כָּךְ הֵבִיאוּ לְפָנָיו מִמִּינִים אֵלּוּ לְפֵרוֹת, מְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם, וְאֵין לְדַחוֹת אַחַר שֶׁסִּלֵּא כְּרִסּוֹ, עַיֵּן שָׁם. וּכְמִדִּינָתֵנוּ דְּאֵיכָא עֲנָיִים שֶׁאוֹכְלִים פַּת שַׁחֲרִית וּמְלָפְתִין אוֹתוֹ עִם צְנוֹן וּבְצָלִים וְקִשּׁוּאִים חַיִּים, נִרְאֶה שֶׁאִם אוֹכְלִין תְּחִלָּה לְלִפְתָּן, אַף אִם אַחַר כָּךְ אוֹכֵל אוֹתָם בִּלְא פַּת, אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ כְּמוֹ בִּשְׁאָר פֵּרוֹת, כְּמְבֹאָר בְּסָעִיף קָטָן שֶׁאַחַר זֶה (בבאר הי"ט):

בַּאֵר הַיטֵב

כָּל דָּבָר שֶׁבָּא לִקְנּוֹחַ, וַאֲפִלּוּ הָיָה לְפָנָיו מִשְּׁעָה שֶׁבֵּרַךְ הַמּוֹצִיא, וַאֲפִלּוּ פֵּרוֹת מְבֻשָּׁלִים, דְּאֵין פַּת פּוֹטַרְתָּן כֵּיוָן שֶׁאֵין שַׂיָּכִים לַפַּת. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) שֶׁלֹּ"ה (שער האותיות עמק ברכה כלל ד אות ב). וְעַיֵּן בְּתִשׁוּבַת גִּנַּת וְרָדִים כְּלָל א' סִימָן ל' ל"א, וּבְפָרַח שׁוֹשָׁן כְּלָל א' סִימָן ר': (ג) **הַפֵּרוֹת.** דְּהֵינוּ תְּחִלַּת אֲכִילַת פֵּרוֹת לֹא תְּחִלַּת הַסְּעֻדָּה, וּמִירֵי כְּגוֹן שֶׁהָיוּ עוֹמְדִין בְּאֶמְצַע הַסְּעֻדָּה וְהִתְחִלַּת קְבִיעוּת סְעֻדָּתָן הָיָה בְּבָשָׂר וְכֵיוֹצֵא בּוֹ, וּבְאֶמְצַע סְעֻדָּתָן הֵבִיאוּ לָהֶם פֵּרוֹת כְּדֵי לְלַפֵּת בָּהֶן אֶת הַפַּת וְאָכְלוּ מֵהֶם עִם הַפַּת, וְכֵן נָתְנָם גַּם כֵּן עֲדַיִן לֶאֱכֹל מֵהֶם עִם הַפַּת אַחַר כָּךְ, אֵין צָרִיךְ בְּרָכָה, מִפְּנֵי שֶׁמֵּאַחַר שֶׁמִּתְּחִלָּה הֵבִיאוּ אוֹתָן כְּדֵי לְלַפֵּת בָּהֶן אֶת הַפַּת וְאוֹכֵל אוֹתָם תְּחִלָּה וְסוֹף עִם הַפַּת אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ, שֶׁמִּצְּרַף עִם שְׁאָר הַסְּעֻדָּה וּמִלְּפֵת בָּהֶן הַפַּת תְּחִלָּה וְסוֹף. אֲבָל אִם לֹא הֵבִיא אוֹתָם מִתְּחִלָּה לְלַפֵּת עִמָּהֶם רַק לְקִנּוּחַ, אַף ־על פִּי שֶׁאֲכָלָם תְּחִלָּה וְסוֹף עִם פַּת, אִם אוֹכֵל בְּאֶמְצַע בִּלְא פַּת צָרִיךְ לְבָרֵךְ, כֵּיוָן שֶׁלֹּא בָּאוּ מִתְּחִלָּה לְלַפֵּת הַפַּת, זֶהוּ דַּעַת תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (כט. ד"ה אמר רב פפא). אֲבָל שִׁישׁ עוֹד דֵּעוֹת אֲחֵרוֹת, וְלָכֵן כָּתְבוּ הַגָּהוֹת מֵימוֹנִי (ברכות פ"ד ה"ט) דְּיֵרֵא שָׁמַיִם כְּשֶׁמְּבִיאִין לוֹ פֵּרוֹת בְּאֶמְצַע סְעֻדָּתוֹ לְלַפֵּת הַפַּת, יֹאכַל מֵהֶם מְעַט בִּלְא פַּת וְיִבָרֵךְ, וְאַחַר כָּךְ יֹאכַלֵם בֵּין בְּפַת בֵּין בִּלְא פַּת, וְכֵן כָּתַב הַבֵּ"ח (ס"ג), וְכֵן הָעֲלָה הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ג), וּבְפָרַח שׁוֹשָׁן כְּלָל א' סִימָן ר', וְכֵן הַטַּ"ז (סק"ג) הָאֲרִיךְ, וְהָעֲלָה לְכָסּוֹף דְּיוֹתֵר טוֹב שֶׁיֹּאכַל תְּחִלָּה בִּלְא פַּת וִיבָרֵךְ עֲלֵיהֶם. וְכָל זֶה כְּשֶׁקּוֹבֵעַ סְעֻדָּתוֹ עַל שְׁאָר דְּבָרִים מְמֵילָא הֲרֵי הַפֵּרוֹת שְׁלֹא מֵחֲמַת

בֵּאוּר הֲלָכָה

לְעִקַּר הַסְּעוּדָה, מִקְּרֵי גַּם כֵּן שֶׁלֹּא מֵחֲמַת הַסְּעוּדָה. וְהִנֵּה לְפִי זֶה **בִּמְדִינוֹת שֶׁיֵּשׁ שָׁם רִבּוּי פֵּרוֹת מְאֹד וּמְבַשְּׁלִין שָׁם תָּמִיד פֵּרוֹת לְמָזוֹן כְּמוֹ בִּמְדִינוֹתֵינוּ בִּשְׁאָר תַּבְשִׁילִין, מִסְתַּבְּרָא לְכָאוֹרָה דְּיֵשׁ לוֹ דִּין שְׁאָר תַּבְשִׁיל. וְגַם בִּמְדִינוֹתֵינוּ אִם מְבַשְּׁלִין הַפֵּרוֹת לְשֵׁם מָזוֹן כְּמוֹ שְׁקוֹרִין עֲפֶ"ל צִימְע"ס וְכַדּוֹמֶה, מִצְדַּד בְּסֵפֶר יְד הַקְּטָנָה** (ברכות פ"ג מנחת עני אות לב) **דְּגַם כֵּן אֵין צָרִיךְ בְּרָכָה, וּמִכָּל מָקוֹם** כֵּיוָן שֶׁאֵין הַדִּין בְּרוּר **כָּתַב דְּיִבָּרֵךְ מִתְּחִלָּה עַל פֵּרוֹ חַי** וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה. **וְנִרְאֶה דְּאִם בְּשֶׁל הַפֵּרוֹת בְּיַחַד עִם הַפִּתּוֹחֵי אֲדָמָה, מִסְתַּבְּרָא דְּזֶה וַדַּאי בִּכְלַל שְׁאָר תַּבְשִׁילִין שֶׁהֵן בְּאִין לְמָזוֹן וּלְהַשְׁבִּיעַ, וְאֵין צָרִיךְ לְהַחְמִיר בָּזֶה לְבָרֵךְ עַל פְּרִי חַי:**

* **וּבַסּוֹף אָכַל עִמָּהֶם.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ט) **מַה שֶּׁכָּתְבְנוּ דְּהוּא לְעִיכּוּבָא** דְּבִלְאוֹ הָכִי צָרִיךְ בְּרָכָה, וְהוּא מַהַלְכוֹשׁ וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים. **וְהִנֵּה בָּאֱמֶת זֶהוּ רַק לְדַעַת הָרַבֵּנוּ יוֹנָה** (כט:) **וּסְ"ג וְהַגָּהַת מֵימוֹנִי** (ברכות פ"ד ה"ט), **אֲבָל לְהָרַא"שׁ** (קיצור פסקי הרא"ש פ"ו אות כח) **וְהַשּׁוּר אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ עַל הַפֵּרוֹת, כֵּיוָן שֶׁמִּתְּחִלָּה הוּבְאוּ לֶאֱכֹל אוֹתָם עִם הַפַּת וְהִתְחִיל לֶאֱכֹלָן עִם פַּת.** וּמִדְּבְרֵי הַמְחַבֵּר אֵין רְאָיָה לְהֶפֶךְ, דְּאֶפְשָׁר דְּכַוָּנָתוֹ דְּבִאְפֵּן זֶה הוּא יָצָא יְדֵי רֹב הַפּוֹסְקִים אֲבָל אִי לָאו הָכִי יֵשׁ סָפֵק בְּדָבָר, וְכֵן כָּתַב בְּנֵהַר שָׁלוֹם (סק"ב). **וּבְוַדַּאי לְכַתְּחִלָּה יֵשׁ לִזָּהֵר בָּזֶה שֶׁהֵיכָא שֶׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל בֵּינְתַיִם מְעַט פֵּרוֹת בִּלְא פַּת יְהֵא בְּדַעְתּוֹ לִגְמֹר אֲכִילָתוֹ עִם הַפַּת דַּוְקָא,** דְּהָזֶה יָצָא לְכָל הַפּוֹסְקִים הַנַּ"ל וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּבֵית יוֹסֵף:

ב * **טְעוּנִים בְּרָכָה בֵּין לִפְנֵיהֶם וּבֵין לְאַחֲרֵיהֶם.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ז) **שֶׁהֵבִיא בְּשֵׁם הַתּוֹסָפְתָּא** (ברכות פ"ד ה"י) **דְּמֵילְיַח הַבָּא לִפְנֵי הַמָּזוֹן וּפַת הַבָּא עִם הַמֵּילְיַח לְאַחַר הַמָּזוֹן טְעוּנָה בְּרָכָה לִפְנֵיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ,** וְעַיֵּן בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל בָּאוּרוֹ]. **וְהִנֵּה דִּין הַשֵּׁנִי שֶׁלְּאַחַר הַמָּזוֹן אֵין שַׁיָּךְ בְּמִדִּינוֹתֵינוּ, דְּהַכֹּל נֶחְשָׁב אֲצִלֵנוּ תּוֹךְ הַמָּזוֹן. וְגַם לְעִנְיַן דִּין הָרִאשׁוֹן לְפִי מַה שֶּׁהֵבִיא מָגֵן** אַבְרָהָם בְּשֵׁם הָרַא"שׁ (פ"ו סי' כ"ו) בְּסִימָן קע"ד (סק"ט) דְּדָבָר שֶׁבָּא לְגָרֵר תַּאֲוַת הַמַּאֲכָל אֵין צָרִיךְ בְּרָכָה לְאַחֲרָיו, דְּשַׁיָּךְ לְפִעְדָה וּבִרְכַּת הַמָּזוֹן פּוֹטְרוֹ, וּכְבָר הֵעִיר בָּזֶה שָׁם הַגָּאוֹן רַבִּי חַיִּים צָאנְזֶ"ר בְּהַגָּהוֹתָיו. **וְאוּלַי דְּמֵירֵי דְּאֵינוֹ אוֹכְלוֹ כְּדֵי לְגָרֵר תַּאֲוַת הַמַּאֲכָל, וְצָרִיךְ עִיּוּן:**

לְבָרֵךְ. וּבְדִיעֲבַד אִם לֹא בֵּרַךְ מִתְּחִלָּה, מֻתָּר לֶאֱכֹל, אַף שֶׁיִּרְאֶה לֶאֱכֹל גַּם לְבַסּוֹף עִם פַּת. אָמְנָם אִם עִקַּר קְבִיעַת סְעוּדָתוֹ הָיְתָה מִתְּחִלָּה עַל הַפֵּרוֹת, אָז לְכָלֵי עֶלְמָא אֲפִלּוּ אִם אוֹכֵל אַחַר כָּךְ בִּלְא פַּת אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּסִימָן ג'. אִם אָכַל פַּשְׁטִיד"א שֶׁמְּמַלְּא עִם פֵּרוֹת (מז) אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ עַל הַפֵּרוֹת, דְּנִטְפָּלִים הֵם לְהַקֶּמַח. וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן קס"ח בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק מג): **ב (יא) הַבָּאִים מֵחֲמַת הַסְּעוּדָה.** כְּגוֹן בָּשָׂר וְדָגִים וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה וְכֵנ"ל: **(יב) שֶׁלֹּא מֵחֲמַת הַסְּעוּדָה.** כְּמוֹ פֵּרוֹת וּמִינֵי מְתִיקָה הַבָּאִים רַק לְקִנּוּחַ וְכֵנ"ל: **(יג) בֵּין לְאַחֲרֵיהֶם.** וְאַף אִם אָכַל דְּבָרִים שֶׁבִּרְכָתָן מְעַיֵּן שָׁלֹשׁ לֹא נִפְטְרוּ בִּבְרָכַת הַמָּזוֹן, דִּבְרָכַת הַמָּזוֹן אֵינוֹ פּוֹטֵר מְעַיֵּן שָׁלֹשׁ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְקַמָּן בְּסִימָן ר"ח סָעִיף י"ז (ס"ק עה), עַיֵּן שָׁם: **(יד) תּוֹךְ עִקַּר הַסְּעוּדָה.** דְּאַחַר שֶׁפָּשְׁטוּ יְדֵיהֶם מִן הַפַּת שׁוּב אֵין נִטְפָּלִים

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יא) טַ"ז (סק"א): **(יב)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג) בְּבָאוּר רַבֵּנוּ יוֹנָה (כט:): **(יג)** דְּמֵה שֶׁאוֹכֵל עִם הַפַּת לְעוֹלָם אֵין צָרִיךְ בְּרָכָה, דְּנִטְפָּלִים הֵם לְהַפַּת: **(יד)** לְבוּשׁ וְטַ"ז בְּסוֹף סָעִיף קָטָן ג' וְחַיֵּי אָדָם (כלל מג ס"ב): **(טו)** בֵּ"ח (ס"ג) וְשֶׁלֹּ"ה (שערי האותיות עמק ברכה כלל ד אות א) וְטַ"ז (סק"ג) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(מז)** אַחֲרוֹנִים:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah